

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lipca 2021 r. o sygn. akt III C 211/21 w sprawie z powództwa Gminy Ł. – Zarządu Lokali Miejskich z siedzibą w Ł. przeciwko W. I. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

1. zasądził od W. I. na rzecz Gminy Ł. – Zarządu Lokali Miejskich z siedzibą w Ł. kwotę 4.391,37 zł (cztery tysiące trzysta dziewięćdziesiąt jeden złotych i trzydzieści siedem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 października 2020 roku do dnia zapłaty,
2. oddalił powództwo w pozostałej części,
3. nie obciążył pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu,
4. przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi na rzecz radcy prawnego D. D. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych) brutto, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej W. I. z urzędu.

Apelację od wskazanego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając go w zakresie pkt. 1 sentencji, to jest w zakresie uwzględniającym powództwo.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, w szczególności:

- art. 320 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nierozłożenie zasądzzonego świadczenia na miesięczne raty w równych kwotach po 100,00 (sto złotych), wszystkie raty płatne do 10 (dziesiątego) dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następującego po miesiącu, w którym uprawomocni się orzeczenie Sądu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, podczas gdy sytuacja materialna pozwanej szczegółowo opisana w załączonym do akt sprawy oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku dochodach i źródłach utrzymania, takie rozłożenie uzasadniała, a ponadto w okolicznościach sprawy niniejszej tylko rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty przyczyni się do sprawniejszego zaspokojenia słuszných praw wierzyciela, bowiem umożliwi pozwanej realnie wykonania zobowiązania.

W konsekwencji podniesionych zarzutów apelująca wniosła o:

a) zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez rozłożenie zasądzzonego w pkt. 1 wyroku świadczenia na miesięczne raty w równych kwotach po 100,00 (sto złotych), wszystkie raty płatne do 10 (dziesiątego) dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następującego po miesiącu, w którym uprawomocni się orzeczenie Sądu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat,

b) przyznanie pełnomocnikowi pozwanej kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, podnosząc, iż koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, w związku z czym zgodnie z art. 505⁹ § 11 KPC apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Natomiast stosownie do art. 505¹³ § 2 KPC jeżeli sąd drugiej instancji nie

przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Podkreślić należy, iż w postępowaniu uproszczonym apelacja ma charakter ograniczony, a celem postępowania apelacyjnego nie jest tu ponowne rozpoznanie sprawy, ale wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez Sąd I instancji w ramach zarzutów podniesionych przez skarżącego. Innymi słowy, apelacja ograniczona wiąże Sąd odwoławczy, a zakres jego kompetencji kontrolnych jest zredukowany do tego, co zarzuci w apelacji skarżący. Tym samym w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów apelacji, bez dokonywania analizy zgodności zaskarżonego rozstrzygnięcia z prawem w pozostałym zakresie (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu 7 sędziów z dnia 31 stycznia 2008 roku, OSNC Nr 6 z 2008 r. poz. 55 oraz Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 30.03.2022r III Ca 1538/21).

Sąd II instancji podziela wszelkie ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne. Wydane rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest również prawidłowe pod względem materialnoprawnym, zaś Sąd Okręgowy w pełni podziela rozważania prawne zaprezentowane w pisemnych motywach (art. 387§2¹ p. 2 kpc).

Zarzut naruszenia art. 320 k.p.c. należało ocenić jako chybiony.

Zgodnie ze wskazanym przepisem, w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Przepis ten stanowi przejaw tzw. prawa sędziowskiego. Określa on szczególną regułę wyrokowania, dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanej, w zakresie czasu wykonania wyroku, a interesów powoda przez uniknięcie bezskutecznej egzekucji. Ingerencja sądu na podstawie tego przepisu obejmuje możliwość rozłożenia świadczenia na raty, przy czym sąd ustala liczbę, wysokość i terminy poszczególnych rat stosownie do okoliczności sprawy. Przepis ten ma charakter materialnoprawny, ponieważ modyfikuje treść łączącego strony stosunku cywilnoprawnego, w odniesieniu do sposobu i terminu spełnienia świadczenia przez pozwanego i w tym zakresie jest konstytutywny. Nie ma przy tym podstaw do przyjęcia, że powinnością sądu jest objęcie rozłożeniem na raty także sumy odsetek (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2018 roku, V CSK 503/17, Legalis nr 1781941). Ponadto należy podkreślić, iż rozłożenie zasądzonej kwoty na raty zawsze powinno być ekonomicznie odczuwalne dla wierzyciela. Zastosowanie w sprawie art. 320 k.p.c. może nastąpić jedynie wyjątkowo. Ochrona, jaką zapewnia dłużnikowi przepis art. 320 k.p.c., nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces. Ponadto, jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Krakowie, który to pogląd tutejszy Sąd podziela, uwzględnienie wniosku dłużnika jest racjonalne w sytuacji, gdy wykaże on, że dysponować będzie środkami umożliwiającymi wykonanie zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W przeciwnym razie nie zostanie osiągnięty cel wynikający z art. 320 k.p.c. określony jako należyte zaspokojenie wierzyciela bez prowadzenia postępowania egzekucyjnego (wyrok SA w Krakowie z dnia 30 listopada 2021 r., I ACa 507/20, LEX nr 3329457).

Biorąc powyższe pod uwagę należy wskazać, iż Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do kwestionowania niezastosowania przez Sąd Rejonowy rozłożenia na raty zasądzonej kwoty. Sąd Rejonowy wziął pod uwagę zarówno interes wierzyciela, jak również możliwości finansowe pozwanej. We wniesionej apelacji pozwana wniosła o rozłożenie zasądzonej spłaty na raty w równych kwotach po 100 zł każda wszystkie płatne w terminie do 10. dnia każdego miesiąca. Uwzględnienie wniosku pozwanej spowodowałoby, że kwoty rat byłyby nieodczuwalne ekonomicznie dla powoda, który od kilku lat bezskutecznie domaga się wykonania zobowiązania przez pozwaną. Zaakcentować należy, że ochrona pozwanej przewidziana przepisem art. 320 k.p.c. nie może być stawiana ponad ochronę powoda. Jednocześnie pozwana nie wykazała, że będzie dysponować pieniędzmi, które umożliwią jej wykonanie wobec wierzyciela zobowiązania bez prowadzenia egzekucji komorniczej. Pozwana, co zostało również podkreślone w apelacji, osiąga niewielkie dochody z renty, na leki wydaje 150 zł miesięcznie. Jak prawidłowo ocenił Sąd pierwszej instancji, pozwana nie wykazała, że obowiązek jednorazowego spełnienia zasądzonego świadczenia jest dla niej niemożliwy lub bardzo utrudniony albo naraziłby ją lub bliskich na niepowetowane szkody. Wszelkie ujawnione okoliczności pozwoliły jedynie na podjęcie przez Sąd pierwszej instancji decyzji o nieobciążaniu pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów. Należy wskazać, że

w niniejszej sprawie rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty byłoby bezcelowe, bowiem nie tylko godziłoby w interes wierzyciela, ale również nie przyczyniłoby się do sprawniejszego jego zaspokojenia. Trudno bowiem zakładać, by pozwana z pozostającej jej na wyżywienie i zaspokojenie wszystkich pozostałych potrzeb kwoty jedynie 722 zł, wygospodarowała środki na spłacenie rat. Ponadto zauważyć należy, że zasądzone świadczenie wynika z niepłacenia czynszu i opłat za lokal mieszkalny. Skoro z braku środków pieniężnych pozwana przestała płacić za korzystanie z lokalu, nie można założyć, że obecna sytuacja pozwanej pozwoli jej na spłaty w ratach, natomiast rozłożenie świadczenia na raty godziłoby w interes powoda i nie byłoby dla niego ekonomicznie odczuwalne.

Jedynie na marginesie należy wskazać, iż od wydania orzeczenia w pierwszej instancji do chwili zakończenia niniejszego postępowania minęło niemal 19 miesięcy, zatem pozwana wiedząc o swych zobowiązaniach względem powoda, miała możliwość przez ten czas zgromadzić znaczną część zasądzonej kwoty i zaspokoić w tym zakresie żądanie powoda, zatem rozłożenie świadczenia na raty wydaje się tym bardziej nieuzasadnione. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 stycznia 2021 roku, sygn. akt V CSKP 78/21 (Legalis nr 2537765), długi czas trwania postępowania może być jedną z okoliczności przemawiających przeciwko wydłużeniu terminu spłat, a tymczasem niniejsze postępowanie od chwili wniesienia powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym do czasu jego prawomocnego zakończenia trwało blisko 2 i pół roku. Tym samym Sąd Okręgowy nie doszukał się uchybień w orzeczeniu Sądu I instancji dotyczącym zastosowania art. 320 k.p.c.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, iż apelacja pozwanego nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego i w konsekwencji podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu przed sądem II instancji przez pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego D. D., Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku zgodnie z § 8 punkt 3 i § 4 ust 3. w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 68, ze zm.).